

**KÁLMÁN FARKAS református lelkipásztor,
irodalom- és zenetörténész**

(Siómaros, 1838. október 15. – Gyoma, 1906. október 2.)

KÁLMÁN Farkas református lelkipásztor, irodalom- és zenetörténész. Sz.: édesapja Kálmán József református lelkipásztor; „családja a Rákóczi idők óta folyton a papi pályán működött”. A népiskolát Városhídvégen kezdte, hol édesatyja 1845-ben lelkész lett. 1848-ban a gyöngyi gimnáziumban tanult, öt osztály végzett itt, Filó Lajos, Kis Gábor és más kiváló tanáregyéniségek keze alatt. További tanulmányai folytatására 1862 őszén Pápara ment. Ugyanekkor, mint a zenében és éneklésben legjártasabb ifjú, karelnök és az ifjúsági zenekar vezetője s egyszersmind ifjúsági könyvtárnok is volt. Ez idő alatt nyert az összes zenetudományban Vid Károly ügyvéd és jeles zenész, és Hanning Károly r. kath. kántor útmutatása folytán alaposabb kiképzést, és már ekkor annyira vitte a hegedülést, hogy a pápai r. kath. nagytemplomban, a zenekarban rendszeresen közreműködött.

Életútja: végezvén a teológiát, 1859 őszén Pátkára ment „akadémiai rektorul”. Majd e tanítóskodás után 1863-ban letette első papi vizsgáját, s Szabadszálláson, Kiskunhalason, Vajszlón káplánkodott. 1868-ban Madocsa, 1876-ban Sósvertike, 1878-ban Máriagyöd, végre 1885-ben a gyomai református gyülekezet választotta lelkészül.

Társadalmi, közéleti tevékenysége.: tagja volt a Duna-melléki Református Egyházkerület Énekügyi Bizottságának, legalaposabb ismerője a protestáns énekügynek – kiváltképpen történelmi tekintetben – hathatósan közreműködött a református énekügy reformja mellett, melyet még 1862-ben pendített meg a Protestáns Egyházi és Iskolai Lapban.

Művei: *Éneklőkar, avagy azoknak a tudósoknak és szöveg poétáknak életrajza, kik által magyarországi reformátusok most használatban lévő "Énekes könyvében"*

foglalt énekek szereztettek, Bp., 1880; *Új Magyar Athenas – Újabb kori magyar protestáns egyházi írók életrajzgyűjteménye*, Bp.1882-1885 [kéziratban]; *Adalékok a XVI. és XVII. századi irodalomtörténethez, az 1711-ig magyarul megjelent összes énekgyűjteménynek ismertetése* [kézirat]. I.: *Új Magyar Athenas / Kis Károly*, Bp., 197. p.; *Magyar Könyvköztészet*, 1880; *Teológiai ismeretek Tára*, Mezőtúr, 1896. II., 217. p.; *Emlékezések Kálmán Farkasra / Darvas Tibor = Gyomaendrődi Szó-Beszéd*, 200, március, 8-9. p.; *Magyar írók élete és munkái 15. k. / Gulyás Pál*, Bp., 1993, 110. p.; *Egy zsoltáros pap* In Kner Izidor: *Emlékezések Kálmán Farkasról a kuruc nóták dalszerzőjéről / Kató József*, Gyoma, 1916; *Magyar írók élete és munkái V. / Szinnyi József*, Bp., 1897, 860-862. p.; *Új magyar irodalmi lexikon H-Ö*, Bp., 2000, 1028. p., *Zenei lexikon*, Bp., 1983-85.

Egyéb: sírfelirata a gyomai [öreg] temetőben: „1838-1905 Kálmán Farkas Adaggio [egy kottasor következik] zeneköltő magyar papnak tisztelői hozzátért hű hitvese Hetéssy Tinca született 1850. május 16. – meghalt 1926. április 19.” Oldalt Int: „Istók és Lukácsy Budapest” – ők a síremlék készítői.

Kálmán Farkas unokája: Kálmán Lajos tanár, Kecskemét, 1921-1999. Kecskeméti Tanítóképző Főiskola ének-zenetanára. 1965-ben Szegeden végzett a József Attila Tudományegyetemen. Doktori disszertációja: *Kecskemét néprajza és népzeneje*. Bálint Sándor professzornál doktorált. A jelenlegi református énekeskönyv szerkesztőbizottságának tagja volt, debreceni Teológiai Akadémia Doktorok Kollégiuma Hymnológiai szekciójának elnöke I.: *Kálmán Lajos emlékezete 1921-1999 / Szabó Gábor = In Képes Kálvin Kalendárium*, 2001, 142-143. p. (Cs.Sz.I.)